

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης : 123/2020

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Στ')
Συνεδρίαση της 14^{ης} Ιουλίου 2020

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Βασιλική Τύρου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Ευσταθία Τσαούση, Διονύσιος Χειμώνας, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Μαρία Σπάσου, Αναστασία Ζαφειριάδου και Περικλής Αγγέλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητές: Περικλής Αγγέλου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, Στελιανή Κουστουμπάρδη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 1285179/29-10-2019 της Γενικής Δ/σης Παροχών και Υγείας, Δ/σης Ιατρικής Αξιολόγησης, Τμήματος Δειγματοληπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων ΥΕ-ΚΕΠΑ.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται α) Εάν οφείλει ο ΕΦΚΑ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας να προβαίνει στη γνωστοποίηση των ονομάτων των ιατρών μετά την έκδοση απόφασης από τις Υγειονομικές Επιτροπές και ανεξαρτήτως ύπαρξης ή μη προσφυγής από τον αιτούντα, χωρίς να εξετάζεται η ύπαρξη ή μη εννόμου συμφέροντος, δεδομένου ότι από την με αριθμ. 20/2019 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δεν προκύπτει η απαίτηση ύπαρξης αυτού, β) Αν δεν οφείλει ο ΕΦΚΑ να προβεί στη γνωστοποίηση των ονομάτων των ιατρών σε κάποια από τις ως άνω περιπτώσεις, με ποιές διατάξεις θα απορρίπτεται το αίτημα, γ) Σε περίπτωση που απαιτείται η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, τι ορίζεται ως έννομο συμφέρον και πότε το αίτημα του εξεταζόμενου κρίνεται επαρκώς αιτιολογημένο προκειμένου να προκύπτει το έννομο συμφέρον.

Για το πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Στ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα συνοδεύοντα αυτό στοιχεία του φακέλου προκύπτει

το εξής πραγματικό :

Κατόπιν της υπ' αριθμ. Γ/ΕΙΣ/5577/22-6-2018 καταγγελίας στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (: ΑΠΔΠΧ) της Α., η οποία κατήγγειλε ότι ο ΕΦΚΑ και το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (: ΚΕΠΑ), στις υπηρεσίες του οποίου είχε καταθέσει σχετικό φάκελο, παραποίησαν ιατρικά δεδομένα της με σκοπό να αποτρέψουν την πρόσβασή της στα ωφελήματα που προβλέπονταν για την πάθησή της, η ΑΠΔΠΧ στην αρ. 20/2019 απόφασή της, κατέληξε ως εξής: «[...] Κρίνει ότι ο ΕΦΚΑ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, όφειλε να ενημερώσει την καταγγέλλουσα για την ταυτότητα των ιατρών μελών της επιτροπής, καθώς και για το δικαίωμά της να προσφύγει στην Αρχή [...] Επιβάλλει στον ΕΚΦΑ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, [...] να ενημερώνει τους προσφεύγοντες κατά των αποφάσεων των Υγειονομικών Επιτροπών του ΚΕΠΑ για την ταυτότητα των ιατρών μελών των εν λόγω επιτροπών καθώς και για το δικαίωμά τους να προσφύγουν στην Αρχή».

Προηγουμένως, το ΝΣΚ με την υπ' αριθμ. 116/2015 Γνωμοδότηση του Στ' Τμήματος, αποφάνθηκε ότι: « ... αιτήματα πληροφόρησης των ονομάτων των ιατρών, που έχουν την ιδιότητα των μελών σε Υγειονομικές Επιτροπές ΚΕΠΑ και των συντακτών των γνωματεύσεων ποσοστών αναπηρίας, από τους ενδιαφερόμενους αιτούντες συντάξεις αναπηρίας αντίστοιχα, εφόσον, είναι δεόντως αιτιολογημένα και υπάγονται στις εξαιρέσεις του ν. 2472/1997 και ειδικότερα του άρθρου 5 παρ. 2 περ. α' - ε' του εν λόγω νόμου, πρέπει να γίνονται δεκτά από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ιδρύματος. Κατόπιν αυτών, ο ΕΦΚΑ είναι υποχρεωμένος να ικανοποιεί ανάλογα αιτήματα, εφόσον δικαιολογείται το έννομο συμφέρον των αιτούντων και ενημερώνονται οι ιατροί των οποίων ζητούνται τα ονόματα».

Κατόπιν των ανωτέρω και με δεδομένο ότι στην ερωτώσα Υπηρεσία, αλλά και στις μονάδες που παρέχουν υπηρεσίες πιστοποίησης αναπηρίας υπάρχουν πολλά αιτήματα εξεταζόμενων για γνωστοποίηση ονομάτων ιατρών, τέθηκαν τα παραπάνω ερωτήματα.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Τα άρθρα 5Α, 9Α και 25 παρ. 1 του Συντάγματος (1975/1986/2001) ορίζουν τα ακόλουθα:

Άρθρο 5Α :«1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19».

Άρθρο 9Α :«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως

με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει».

Άρθρο 25 παρ. 1: «1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.»

3. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων – ΓΚΠΔ), ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή την 25.5.2018, στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 4, 12, 13 παρ. 1 εδ. α', 37 παρ. 1 και 39 παρ. 1 ορίζει τα εξής:

Άρθρο 2: «1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.»

Άρθρο 4: «Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1) «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»). Το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου, 2) «επεξεργασία»: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή, 3) ... 7) «υπεύθυνος επεξεργασίας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για

τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους 8) «εκτελών την επεξεργασία»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας, 9) «αποδέκτης»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, στα οποία κοινολογούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτον είτε όχι. ... 10) «τρίτος»: οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή φορέας, με εξαίρεση το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τον εκτελούντα την επεξεργασία και τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, 11) «συγκατάθεση» του υποκειμένου των δεδομένων: κάθε ένδειξη βουλήσεως, ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εκδηλώνει ότι συμφωνεί, με δήλωση ή με σαφή θετική ενέργεια, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν,

12) «παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»: η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινολόγηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία.»

Άρθρο 12: (Διαφανής ενημέρωση, ανακοίνωση και ρυθμίσεις για την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων): «1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία που αναφέρεται στα άρθρα 13 και 14 και κάθε ανακοίνωση στο πλαίσιο των άρθρων 15 έως 22 και του άρθρου 34 σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση, ιδίως όταν πρόκειται για πληροφορία απευθυνόμενη ειδικά σε παιδιά. Οι πληροφορίες παρέχονται γραπτώς ή με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων, εφόσον ενδείκνυται, ηλεκτρονικώς. Όταν ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, οι πληροφορίες μπορούν να δίνονται προφορικά, υπό την προϋπόθεση ότι η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι αποδεδειγμένη με άλλα μέσα.»

Άρθρο 13: (Πληροφορίες που παρέχονται εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων).

«1. Όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν υποκείμενο των δεδομένων συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, κατά τη λήψη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων όλες τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) την ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας και, κατά

περίπτωση, του εκπροσώπου του υπευθύνου επεξεργασίας. ...»

Άρθρο 37: (Ορισμός του υπευθύνου προστασίας δεδομένων):

«1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία ορίζουν υπεύθυνο προστασίας δεδομένων σε κάθε περίπτωση στην οποία: α) η επεξεργασία διενεργείται από δημόσια αρχή ή φορέα, εκτός από δικαστήρια που ενεργούν στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής τους αρμοδιότητας. ...»

Άρθρο 39: (Καθήκοντα του υπευθύνου προστασίας δεδομένων)

«1. Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων έχει τουλάχιστον τα ακόλουθα καθήκοντα:

α) ενημερώνει και συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία και τους υπαλλήλους που επεξεργάζονται τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό και από άλλες διατάξεις της Ένωσης ή του κράτους μέλους σχετικά με την προστασία δεδομένων, β) παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τον παρόντα κανονισμό, ... γ) παρέχει συμβουλές, όταν ζητείται, ... δ) συνεργάζεται με την εποπτική αρχή, ε) ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας για την εποπτική αρχή για ζητήματα που σχετίζονται με την επεξεργασία, ... 2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων λαμβάνει δεόντως υπόψη τον κίνδυνο που συνδέεται με τις πράξεις επεξεργασίας, συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας.»

4. Το π.δ. 28/2015 «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία» (Α' 34) με το οποίο κωδικοποιήθηκαν με το άρθρο πρώτο, σε ενιαίο κείμενο, μεταξύ άλλων οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45) ορίζει στο άρθρο του 1 τα εξής:

Άρθρο 1. Πρόσβαση σε έγγραφα

(άρθρο 5 ν. 2690/1999, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 8 παρ. 2 ν. 2880/2001 και 11 παρ. 2 Ν. 3230/2004):

«1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του

δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεραίνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. 4. Το δικαίωμα των παραγράφων 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου, στο κατάστημα της υπηρεσίας ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για τον σκοπό αυτόν. 5. Η άσκηση του κατά τις παραγράφους 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. 6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι ημέρες».

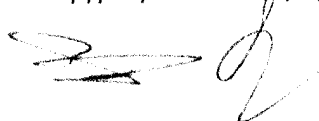
5. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 6 του ν. 3863/2010 (Α'115/15-7-2010, Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις) που εντάσσεται στο Δεύτερο Κεφάλαιο του παραπάνω νόμου υπό τον τίτλο «Αναμόρφωση Πλαισίου αναπηρικών συντάξεων», ορίσθηκε το πλαίσιο λειτουργίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (εφεξής ΚΕΠΑ) και προβλέφθηκε ότι : «1. Από 1-9-2011 δημιουργείται Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ), υπαγόμενο στη Διεύθυνση Αναπηρίας και Ιατρικής της Εργασίας της Διοίκησης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, για την εξασφάλιση της ενιαίας υγειονομικής κρίσης όσον αφορά στον καθορισμό του βαθμού αναπηρίας των ασφαλισμένων όλων των ασφαλιστικών φορέων, συμπεριλαμβανομένου του Δημοσίου, καθώς και των ανασφαλιστών, για τους οποίους απαιτείται πιστοποίηση της αναπηρίας. Οι Γνωστοποιήσεις Αποτελέσματος Πιστοποίησης Ποσοστού Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) γίνονται υποχρεωτικά δεκτές και είναι δεσμευτικές για τους ανωτέρω φορείς και υπηρεσίες του Δημοσίου.»

6. Με την παρ. 2γ, εξάλλου, του άρθρου 52 του ν. 4387/2016 (Α'85) ορίσθηκε ότι:

«γ. Οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3863/2010 (Α'115) αναφορικά με τη σύσταση και τη λειτουργία του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) εξακολουθούν να εφαρμόζονται από τον ΕΦΚΑ».

7. Με τα άρθρα 42 παρ. 1, 43, 53 εδ. γ' και 84 του ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α'137/29-8-2019), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 42: «Πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα. 1. Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5

του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από φορείς του δημοσίου τομέα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του ανωτέρω Κώδικα, καθώς και των λοιπών διατάξεων που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από τον εκάστοτε φορέα ή αρχή ή υπηρεσία παραμένει ανεπηρέαστη, όταν περιεχόμενο των εγγράφων αυτών αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα».

Άρθρο 43: «Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή δίωξη ποινικών αδικημάτων ή την εκτέλεση ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους. Στις ως άνω περιπτώσεις οι δημόσιες αρχές θεωρούνται πάντοτε ως υπεύθυνοι επεξεργασίας. Όπου στο παρόν Κεφάλαιο περιλαμβάνονται διατάξεις για τους εκτελούντες την επεξεργασία, οι διατάξεις του εφαρμόζονται και σε αυτούς».

Άρθρο 53 εδ. γ´

«Ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει γενικές και ευχερώς προσβάσιμες στο κοινό πληροφορίες σε απλή και κατανοητή γλώσσα και μέσω του διαδικτυακού τόπου της δημόσιας αρχής αναφορικά με : ...

γ) την ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπεύθυνου επεξεργασίας και του ΥΠΔ, ...».

Άρθρο 84: «Καταργούμενες διατάξεις. Ο ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», με την επιφύλαξη των ορισμών του άρθρου 2, όπου γίνεται ρητή παραπομπή σε αυτούς σε σχετική με τα προσωπικά δεδομένα νομοθεσία του δεύτερου έως και του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης β´ του άρθρου 2 για την ανακοίνωση και δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ... τα οποία διατηρούνται σε ισχύ, καταργείται».

8. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 37 της ΑΥΕ 57440/1938 «Περί εγκρίσεως κανονισμού περί ασφαλιστικής αρμοδιότητας και διαδικασίας απονομής των παροχών του ΙΚΑ): «Αι γνωματεύσεις των Υγειονομικών Επιτροπών είναι έγγραφοι και ειδικώς αιτιολογημένοι υποβάλλονται δε εμπιστευτικώς εις το ασφαλιστικόν όργανον παρ' ω εκκρεμεί η περί απονομής συντάξεως λόγω αναπηρίας αίτησις του εξεταζομένου εις ειδικόν επί τούτω εξουσιοδοτημένον υπάλληλον, απαγορευομένης απολύτως πάσης ανακοινώσεως στοιχείου τινός αυτής εις οιονδήποτε έστω και υπάλληλόν του Ιδρύματος.....».

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων

Από τις αναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που υπηρετούν, και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος, συνάγονται

τα ακόλουθα:

9. Το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα θεσπίστηκε για πρώτη φορά στο άρθρο 10 παρ. 3 του Συντάγματος του 1975 (πρόκειται για «ατελή» κατοχύρωση του δικαιώματος πρόσβασης στα έγγραφα, αφού πρώτον γινόταν λόγος για παροχή πληροφοριών και δεύτερον, η σχετική υποχρέωση των διοικητικών αρχών καθιερωνόταν υπό τον όρο της ύπαρξης νομοθετικής ρύθμισης. Ακολούθησε το άρθρο 16 του ν. 1599/1986 (δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα του δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου τομέα) και ήδη η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999), που αποτελεί τη θεμελιώδη διάταξη του δικαιώματος πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα. Η θεσμική δε «πορεία» του εν λόγω δικαιώματος ολοκληρώθηκε με τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, η οποία τροποποίησε το άρθρο 10 παρ. 3, κατοχύρωσε το δικαίωμα χωρίς όρους και το εξόπλισε με εγγυήσεις τήρησής του. Ακολούθως και λόγω της πολυνομίας (παράλληλα με το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ίσχυαν και άλλες διατάξεις για ειδικότερους τομείς της διοικητικής δράσης) κατέστη αναγκαία η έκδοση του π.δ. 28/2015 «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία».

10. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων, ή αλλιώς το δικαίωμα πληροφοριακού αυτοκαθορισμού αποτελεί επίσης ένα νέο σχετικό δικαίωμα. Οι απαρχές του εντοπίζονται στην υπ' αρ. 108/1981 σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, η κατοχύρωσή του όμως αποκτά στέρεα θεμέλια μόλις με την Οδηγία 95/46/EK που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997. Ύστερα δε από τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 η προστασία των προσωπικών δεδομένων «συνταγματοποιήθηκε» με τη διάταξη του άρθρου 9Α του Συντάγματος (Κοτσαλή-Μενουδάκου, Γενικός Κανονισμός για την προστασία των Προσωπικών Δεδομένων σελ. 41).

11. Ήδη στις 27 Απριλίου 2016 ψηφίστηκε ένα νέο ενωσιακό νομοθέτημα, με το οποίο αντικαθίσταται η Οδηγία 95/46/EK. Πρόκειται για τον Γενικό Κανονισμό 2016/679 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων - εφεξής ΓΚΠΔ - που τέθηκε σε ισχύ ενιαία στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις 25 Μαΐου 2018.

12. Με το άρθρο 1 του π.δ. 28/2015 κωδικοποιήθηκε το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο αποτελεί ως προελέχθη τη θεμελιώδη διάταξη του δικαιώματος πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα, που συντάσσονται από δημόσιες υπηρεσίες ή και των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται σε αυτές, ελήφθησαν υπόψη από τη Διοίκηση και αποτέλεσαν τη βάση και αιτιολογία διοικητικών πράξεων.

Ειδικότερα, στην έννοια του «κάθε ενδιαφερόμενος» περιλαμβάνεται, κατά μείζονα λόγο, και αυτός που έχει εύλογο ενδιαφέρον (ΣτΕ 1397/1993, ΣτΕ 841/1997, ΣτΕ 205/2000, ΣτΕ 3130/2000) και στην έννοια του «όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον», περιλαμβάνεται και αυτός που επιδιώκει δικαστική προστασία (Σπηλιωτόπουλος Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, έκδοση 14η σελ. 161). Πρώτη επομένως ουσιαστική προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ευλόγου ενδιαφέροντος στο πρόσωπο του αιτούντος την πρόσβαση. Το πότε συντρέχει το «εύλογο ενδιαφέρον» είναι κάτι που κρίνεται *ad hoc* με βάση τα δεδομένα της κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, η έννοια πάντως αυτή είναι ευρύτερη της έννοιας του «εννόμου συμφέροντος». Ως εύλογο δε ενδιαφέρον, νοείται εκείνο που προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης συνδεόμενης με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων, στα οποία ζητείται η πρόσβαση και όχι το ενδιαφέρον του κάθε πολίτη για την εύρυθμη άσκηση των γενικών καθηκόντων της υπηρεσίας (ΣτΕ 841/1997, 3130/2000, 1214/2000, ΝΣΚ 92/2005, 326/2005, 117/2006, 500/2011, 70/2017, 180/2017 ατομ., 177/2018).

Επομένως δικαιούνται οι ενδιαφερόμενοι, εφόσον έχουν εύλογο προς τούτο ενδιαφέρον, να ζητήσουν με αίτησή τους προς τη Διοίκηση τη χορήγηση αντιγράφου, προσδιορίζοντας κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο το ζητούμενο έγγραφο.

13. Ως διοικητικά έγγραφα θεωρούνται όλα τα έγγραφα, όπως η έννοια τούτων προσδιορίζεται στον αριθμό 3 του άρθρου 8 του π.δ. 28/2015, τα οποία συντάσσονται από τους φορείς του δημόσιου φορέα που αναφέρονται στον αριθμό 1 του εν λόγω άρθρου και τα οποία στις άνω διατάξεις αναγράφονται ενδεικτικά. Συνέπεια τούτων είναι στην ως άνω έννοια να υπάγεται μεν οποιοδήποτε γραπτό στοιχείο (συνεπώς και ιδιωτικό έγγραφο) εισήλθε στην οικεία υπηρεσία και χρησιμοποιήθηκε για τη θεμελίωση ή με οποιοδήποτε τρόπο διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης του διοικητικού οργάνου, στο πλαίσιο της διοικητικής του δράσης, αρκεί αυτή να έχει ολοκληρωθεί με την έκδοση σχετικής απόφασης του αρμόδιου διοικητικού οργάνου, οπότε στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι απέβαλε τον ιδιωτικό του χαρακτήρα και κατέστη δημόσιο (διοικητικό) έγγραφο (*ad hoc* ΝΣΚ 70/2017, 180/2017 ατομ.). Είναι δε αδιάφορο αν τα ζητούμενα έγγραφα αφορούν τον αιτούντα ή τρίτον (βλ. Σπηλιωτόπουλο οπ. αν. σελ. 161), όπως επίσης δεν απαιτείται να έχουν τον χαρακτήρα των εκτελεστών πράξεων (Γέροντα, Λύτρα, Παυλόπουλου, Σιούτη, Φλογα τη Διοικητικό Δίκαιο σελ. 286).

Περαιτέρω, κατά την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση της υπόθεσης διατυπώθηκαν δύο (2) γνώμες, απολήξασες πάντως στο αυτό για το υποβληθέν ερώτημα αποτέλεσμα:

14. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας που απαρτίσθηκε από τους Γεώργιο Κανελλόπουλο, Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Βασιλική Τύρου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Ευσταθία Τσαούση, Διονύσιο Χειμώνα, Βασίλειο Κορκίζογλου, Νικόλαο Καραγιώργη, Μαρία

Σπάσου, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (Ψήφοι 9), πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής:

15. Με το ν. 4624/2019, με τον οποίο καταργήθηκε ο ν. 2472/1997 πλην ορισμένων και ρητά αναφερομένων διατάξεων στη διάταξη του άρθρου 84 του νόμου αυτού, αντικαταστάθηκε το νομοθετικό πλαίσιο που ρύθμιζε τη συγκρότηση και λειτουργία της ΑΠΔΠΧ, λήφθηκαν δε μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Με τη διάταξη του άρθρου 42 παρ. 1 ν. 4624/2019 λήφθηκε από το νομοθέτη η ειδικότερη πρόνοια, ώστε έγγραφα που περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συντάσσονται από, ή φυλάσσονται στους φορείς του δημοσίου τομέα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όπως ισχύει, χορηγούνται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ανωτέρω Κώδικα και σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από τον εκάστοτε φορέα, αρχή ή υπηρεσία (βλ. σχετ. την αιτιολογική έκθεση του νόμου σελ. 31). Όπως προκύπτει από τη σαφή γραμματική διατύπωση της υπόψη διάταξης, που αποκαλύπτει και τη βούληση του νομοθέτη, οι διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και μετά την εισαγωγή και θέση σε ισχύ, τόσο του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, όσο και του εφαρμοστικού αυτού ν. 4624/2019, παραμένουν ανεπηρέαστες ακόμη και όταν τα χορηγούμενα από τη Διοίκηση έγγραφα αποτελούν ή περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Τούτο σημαίνει, ότι όσον αφορά ειδικότερα στη χορήγηση αντιγράφων διοικητικών εγγράφων βάσει των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 1 του πιο πάνω Κώδικα, που αποτελεί και το αντικείμενο του ερωτήματος, τα εν λόγω στοιχεία χορηγούνται στον ενδιαφερόμενο με μόνη την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού και χωρίς περαιτέρω προσφυγή στις διατάξεις της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων. Εξάλλου, καθόσον αφορά στη διάταξη του άρθρου 37 της Α.Υ.Ε 57440/1938, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται απολύτως η ανακοίνωση στοιχείων του περιεχομένου των γνωματεύσεων των Υγειονομικών Επιτροπών σε οποιοδήποτε πρόσωπο αφορά στα ιατρικά δεδομένα των γνωμοδοτήσεων, επισημαίνεται ότι η διάταξη έχει τεθεί για την προστασία των ασφαλισμένων ασθενών και όχι των μελών των επιτροπών.

Συνεπώς στην προκειμένη περίπτωση, αφού το «εύλογο ενδιαφέρον» των αιτούντων – ασθενών να λάβουν γνώση των, περιλαμβανομένων στην έννοια των «δημοσίων εγγράφων», γνωματεύσεων των Υγειονομικών Επιτροπών που τους αφορούν μετά των στοιχείων (ονοματεπωνύμων) των ιατρών – μελών των Επιτροπών αυτών είναι πρόδηλο, συγχρόνως δε δεν υφίστανται οι εξαιρέσεις των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 3 του ως άνω Κώδικα για τη μη

χορήγηση αντιγράφου των, τα στοιχεία αυτά πρέπει να δίδονται.

16. Κατά τη μειοψηφήσασα γνώμη των Νομικών Συμβούλων του Κράτους Χαράλαμπου Μπρισκόλα και Περικλή Αγγέλου (ψήφοι 2), με την οποία συντάχθηκε και η συνεισηγήτρια Στελιανή Κουστουμπάρδη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο), πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής :

17. Υπό την ισχύ του ν. 2472/1997 και κατά πάγια θέση του ΝΣΚ (Ολ. ΝΣΚ 63/2018, 209/2005, ΝΣΚ 189, 190/2015, 266/2011, 401/2010, 71/2020, κ.α) ως προς το ζήτημα της παράλληλης με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας εφαρμογής του ν. 2472/1997, οι ρυθμίσεις των δύο αυτών νομοθετημάτων αφορούσαν κατ' αρχήν σε διαφορετικά πεδία και απέβλεπαν σε διαφορετικούς στόχους. Και ναι μεν σε ορισμένα σημεία επικαλύπτονταν, η μία όμως δεν εξοστράκιζε την άλλη, παρά μόνο αν δεν υπήρχε δυνατότητα σύγκλισης. Είχε επίσης κριθεί ότι αν συγκεκριμένη περίπτωση ενέπιπτε στις απαγορεύσεις του άρθρου 5, τότε δεν είχε νόημα η εφαρμογή του ν. 2472/1997 αφού το ζήτημα αντιμετωπιζόταν με το άρθρο 5 του Κώδικα. Εάν αντίθετα η εξεταζόμενη περίπτωση δεν ενέπιπτε στις απαγορεύσεις χορήγησης αντιγράφων, τότε είχαν εφαρμογή οι διατάξεις του ν. 2472/1997 προς διερεύνηση της δυνατότητας ή μη χορήγησης αντιγράφων που αφορούσαν σε δεδομένα (απλά ή ευαίσθητα) προσωπικού χαρακτήρα. Το αυτό πρέπει να γίνει δεκτό εν προκειμένω μετά τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και του εφαρμοστικού ν. 4624/2019 για την ταυτότητα του νομικού λόγου και της δικαιολογητικής αιτίας. Η δε διάταξη του άρθρου 42 παρ. 1 ν. 4624/2019 δεν έχει την έννοια του εξοστρακισμού του νέου νομοθετικού πλαισίου περί προσωπικών δεδομένων, αλλά επιρρωνύει την αυτοτελή εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 του Κώδικα. Επομένως εν προκειμένω, αφού κατά τα ανωτέρω συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησης των ζητούμενων εγγράφων στους αιτούντες, τα στοιχεία (ονοματεπώνυμα) των ιατρών μελών των Επιτροπών πρέπει κατ' αρχάς να δίδονται.

Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης του άρθρου 13 παρ. 1α' του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των δεδομένων, εφόσον τα προσωπικά δεδομένα παρέχονται στον υπεύθυνο επεξεργασίας από το υποκείμενο των δεδομένων, τότε ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να παρέξει στο υποκείμενο των δεδομένων, μεταξύ άλλων, πληροφορίες για τα στοιχεία αυτού ή του νομίμου εκπροσώπου του. Όπως έχει κριθεί με την υπ' αριθ. 20/2019 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, επί της ερμηνείας της ομοίου περιεχομένου διάταξης του άρθρου 11 του ν. 2472/1997, στην έννοια του υπεύθυνου επεξεργασίας περιλαμβάνεται και κάθε πρόσωπο που απασχολείται σε αυτόν και προβαίνει σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, προκειμένου να εκπληρώσει τα καθήκοντά του. Η ερμηνεία αυτή πρέπει να γίνει δεκτή και στην προκειμένη περίπτωση για την ταυτότητα του νομικού λόγου και της δικαιολογητικής αιτίας.

Κατά συνέπεια και κατ' εφαρμογή αυτής της διάταξης οι αιτούντες – ασθενείς (υποκείμενα των δεδομένων που έχουν καταθέσει αίτηση για επεξεργασία στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές) έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν πληροφόρηση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (ΕΦΚΑ) μεταξύ άλλων και για τη ταυτότητα (ονοματεπώνυμο) των ιατρών που συγκρότησαν τις επιτροπές, οι οποίες έχουν εκδώσει τις γνωματεύσεις που τους αφορούν.

Επισημαίνεται ότι η διάταξη του άρθρου 37 της ΑΥΕ 57440/1938 που έχει αναφερθεί ανωτέρω έχει καταργηθεί ως προς την ανακοίνωση των στοιχείων των συμμετεχόντων στις επιτροπές ιατρών σιωπηρώς από τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 1 α' του Ευρωπαϊκού Κανονισμού, οπότε δεν τίθεται θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 1 του ΚΔΔ.

Α Π Α Ν Τ Η Σ Η

18. Ενόψει των προαναφερθέντων στο τεθέν ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Στ' Τμήμα) γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία ως εξής: Ο υπεύθυνος της επεξεργασίας των ζητούμενων δεδομένων (ΕΦΚΑ) οφείλει να γνωστοποιήσει στους ενδιαφερόμενους - ασθενείς τα αιτούμενα στοιχεία (ονόματα ιατρών μελών Υγειονομικών Επιτροπών ΚΕΠΑ), ανεξαρτήτως άσκησης προσφυγής από αυτούς και επίκλησης εννόμου συμφέροντος, με τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 2690/1999. Ενόψει της απάντησης αυτής, παρέλκει η απάντηση στα β' και γ' υποερωτήματα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 17.7.2020

Ο Πρόεδρος

Οι Εισηγητές

Γεώργιος Κανελλόπουλος

Περικλής Αγγελού

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Νομικός Σύμβουλος του
Κράτους

Στελιανή Κουστουμπάρδη

Πάρεδρος ΝΣΚ